

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

EU:n finanssipoliittinen kehikko ja EU-jäsenvaltioiden tilanne

MARKETTA HENRIKSSON
EU- JA KV-ASIOIDEN SIHTEERISTÖN PÄÄLLIKKÖ
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

4.11.2025

EU:n finanssipoliittiset säännöt

Keskeiset muutokset uudessa sääntökehikossa

- Ennaltaehkäisevässä osassa tarkastellaan jatkossa vain nettomenopolkua
 - Jäsenvaltiot asettavat nettomenopolun kansallisissa keskipitkän aikavälin (finanssipoliittis-rakenteellisissa) suunnitelmissa, jotka tehdään vaalikauden pituudesta riippuen neljäksi tai viideksi vuodeksi, ja jotka neuvosto hyväksyy
- Korjaavassa osassa velkakriteerin noudattamisen arviointi muuttunut
 - Velkakriteerin rikkoutumiseen perustuva liiallisen alijäämän menettely (velka-EDP) voidaan käynnistää, jos jäsenvaltio, jonka velka ylittää 60 % BKT:sta, poikkeaa neuvoston hyväksymältä nettomenopolulta
- Budjettikehysdirektiivi edellyttää jatkossakin kansallisen numeerisen finanssipoliittisen säännön kirjaamista kansalliseen lakiin
 - Keskipitkän aikavälin tavoite (MTO) on poistettu EU-kehikosta

Nettomenopolku ja sopeutuskauden pidentäminen

- Nettomenopolku ilmaistaan nimellisten nettoperusmenojen kasvuna
 - Nettomääräiset perusmenot: julkiset menot ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoittamien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä
- Nettomenopolku määritetään lähtökohtaisesti 4 vuoden sopeutusjakson oletuksella, mutta sopeutusjaksoa on mahdollista pidentää 7 vuoteen, mikäli jäsenvaltio sitoutuu merkittäviin lisä uudistuksiin ja -investointeihin
 - Mahdollisesta pidennyksestä huolimatta suunnitelma tehdään 4/5 vuodeksi
- Finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen seuranta keskittyy jatkossa neuvoston hyväksymän nettomenopolun noudattamisen seurantaan

Nettomenopolkua rajoittaa komission viiteura

- Nettomenopolun asettamista rajoittaa komission laskema viiteura
 - Toimitetaan jäsenvaltioille, mikäli jompikumpi perussopimuksen viitearvoista rikkoutuu
 - Komissio voi toimittaa viitearvoja noudattaville jäsenvaltioille niiden pyynnöstä teknisiä tietoja
- Viiteura pohjautuu komission velkakestävyysanalyysin perusteella tehtyihin laskelmiin
 - Perusvaatimuksena on, että julkisen talouden velkasuhde on sopeutuskauden päättyessä keskipitkällä aikavälillä laskussa, pysyy uskottavasti laskevalla uralla tai säilyy 60 prosentin viitearvon alapuolella
 - Viiteura varmistaa, että ennustettu julkisen talouden alijäämä saadaan sopeutuskauden aikana laskettua alle 3 prosentin viitearvon ja pysyy sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä
 - Viiteuraa koskevat alijäämäturvalauseke ja velkaturvalauseke
- Nettomenopolku voi kuitenkin olla perustelluista syistä vähemmän vaativa kuin viiteura

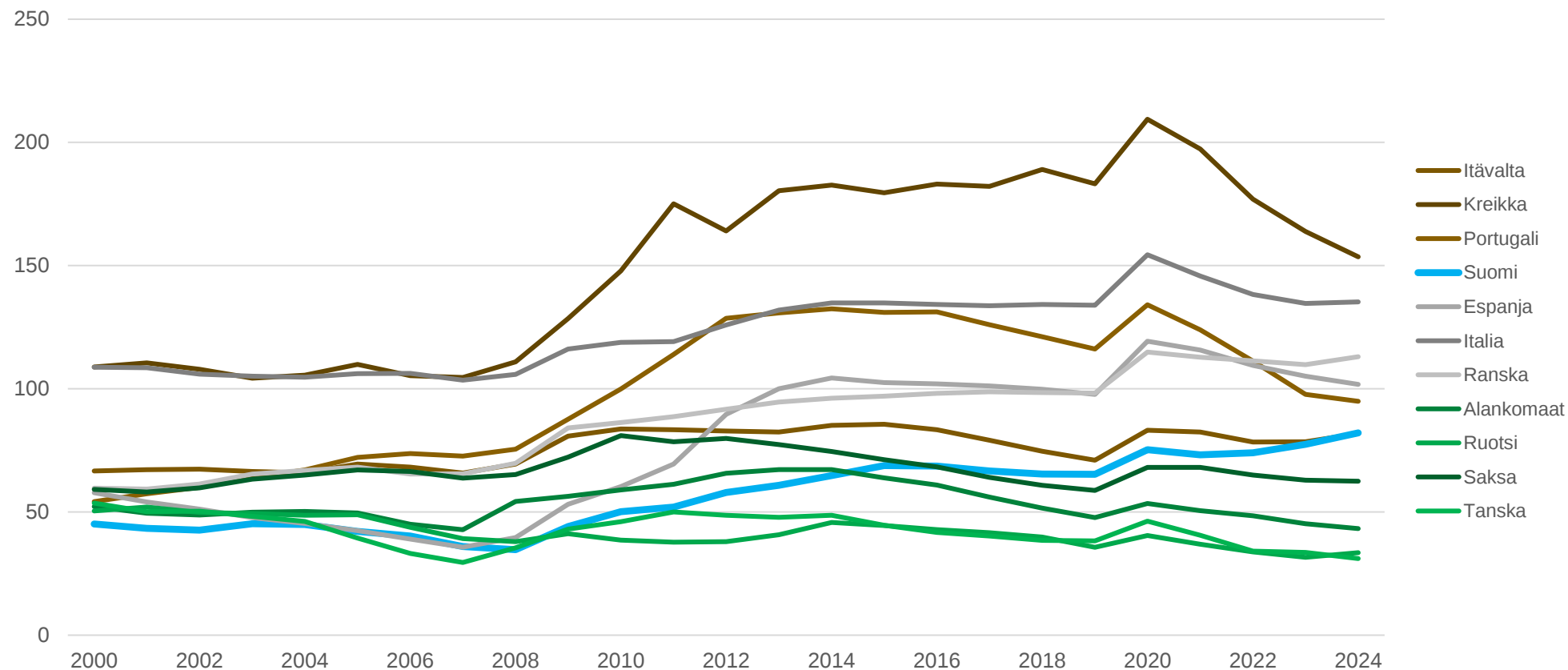
Budjettikehysdirektiivin keskeiset muutokset

- Budjettikehysdirektiivi edellyttää jatkossakin kansallisen finanssipoliittisen säännön kirjaamista kansalliseen lakiin
 - Finanssipoliittisen säännön tulee varmistaa EU-sääntöjen noudattaminen (perussopimusten viitearvot ja nettomenopolku)
- Itsenäisten finanssipoliitiikan instituutioiden (IFI) roolia vahvistettiin direktiivin muutoksessa
 - Vuotuisten ja monivuotisten makrotalouden ennusteiden vahvistaminen
 - Kansallisten numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen seuraaminen
 - Kansallisen julkisen talouden kehikon yhtenäisyyden, johdonmukaisuuden ja vaikuttavuuden arvioiminen
 - Osallistuminen pyynnöstä säännöllisiin kuulemisiin ja keskusteluihin kansallisessa parlamentissa
 - ”Comply or explain”: Jäsenvaltioiden on noudatettava IFI:n arviointeja tai selitettävä julkisesti kahden kuukauden kuluessa, miksi ne eivät noudata niitä

EU-jäsenvaltioiden julkisen talouden tila

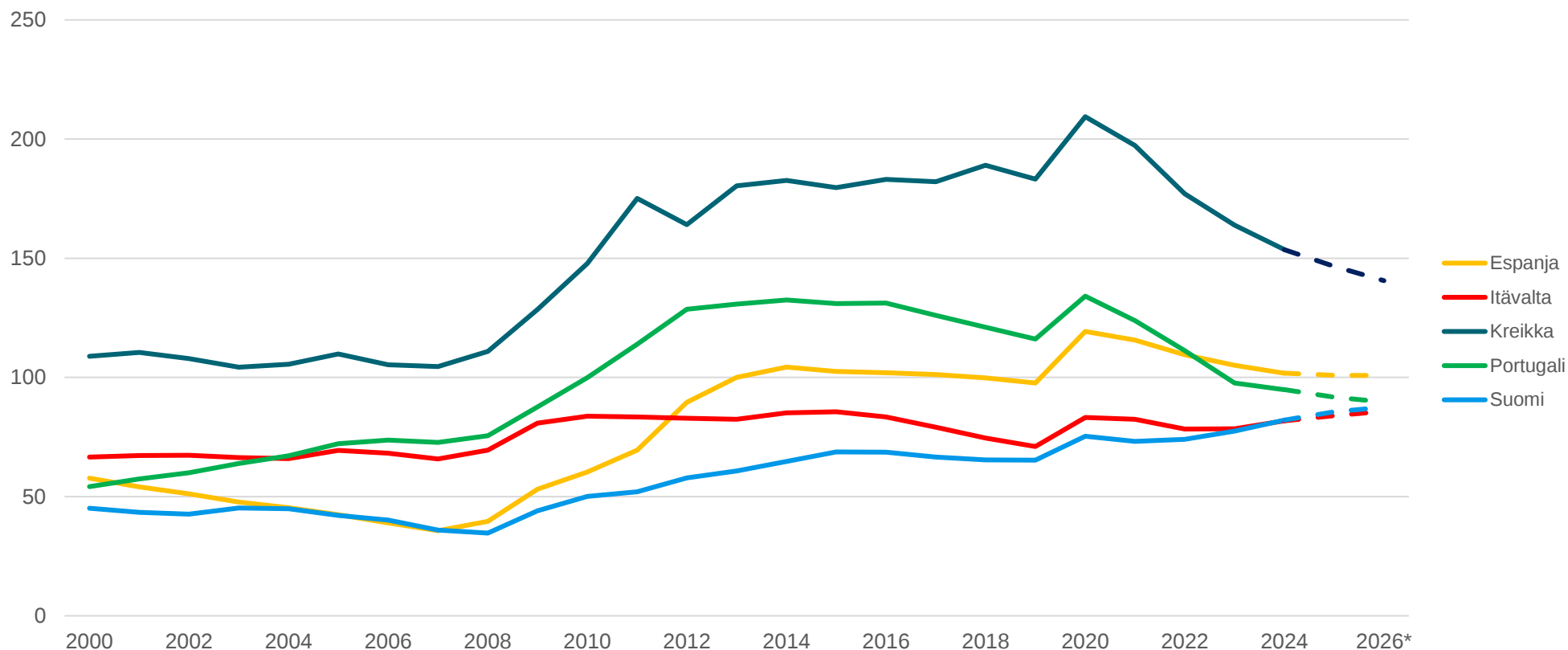
The background features several thin, teal-colored curved lines that sweep across the frame, creating a modern, abstract design. These lines intersect and curve around the central text, adding a sense of movement and depth to the composition.

Julkisen velan tasot

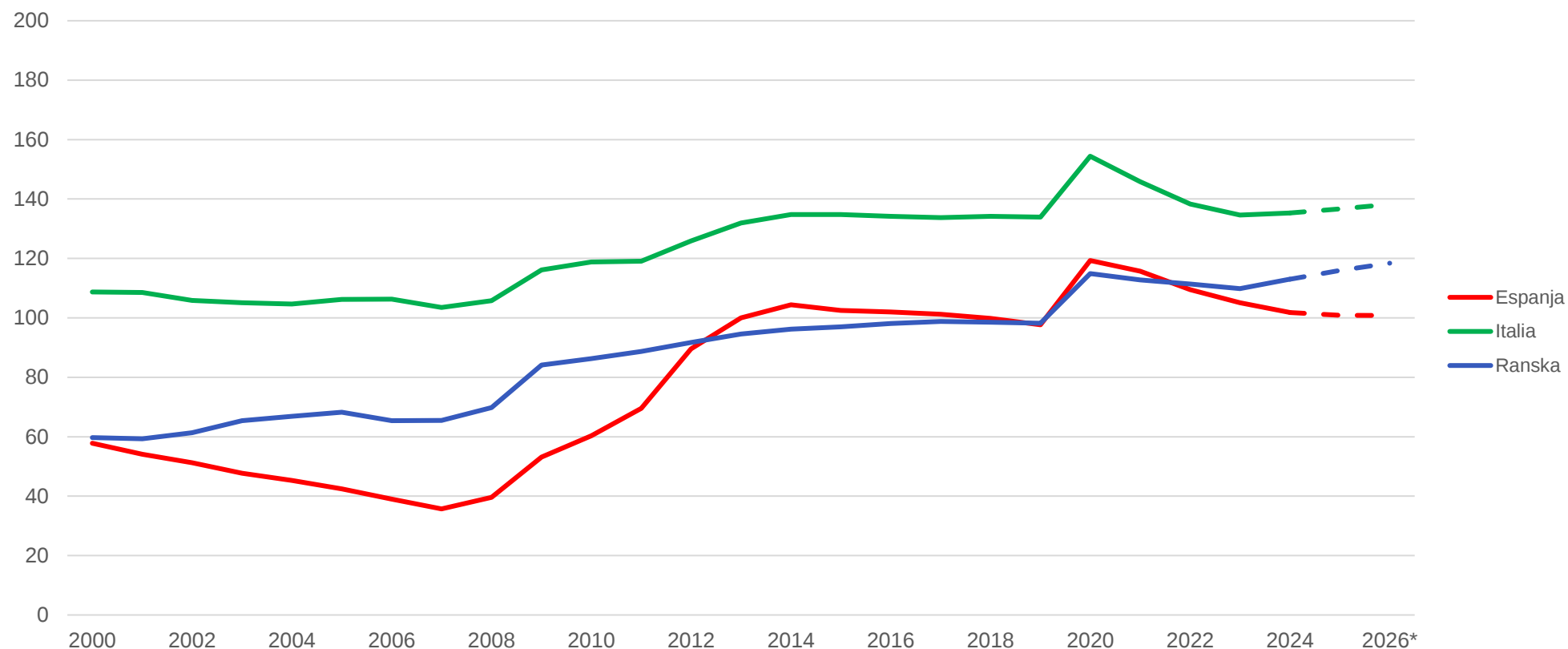
Julkisen velka valituissa jäsenvaltioissa ryhmittäin.
Lähde: AMECO

Julkinen velka tietyissä velkaantuneissa jäsenvaltioissa

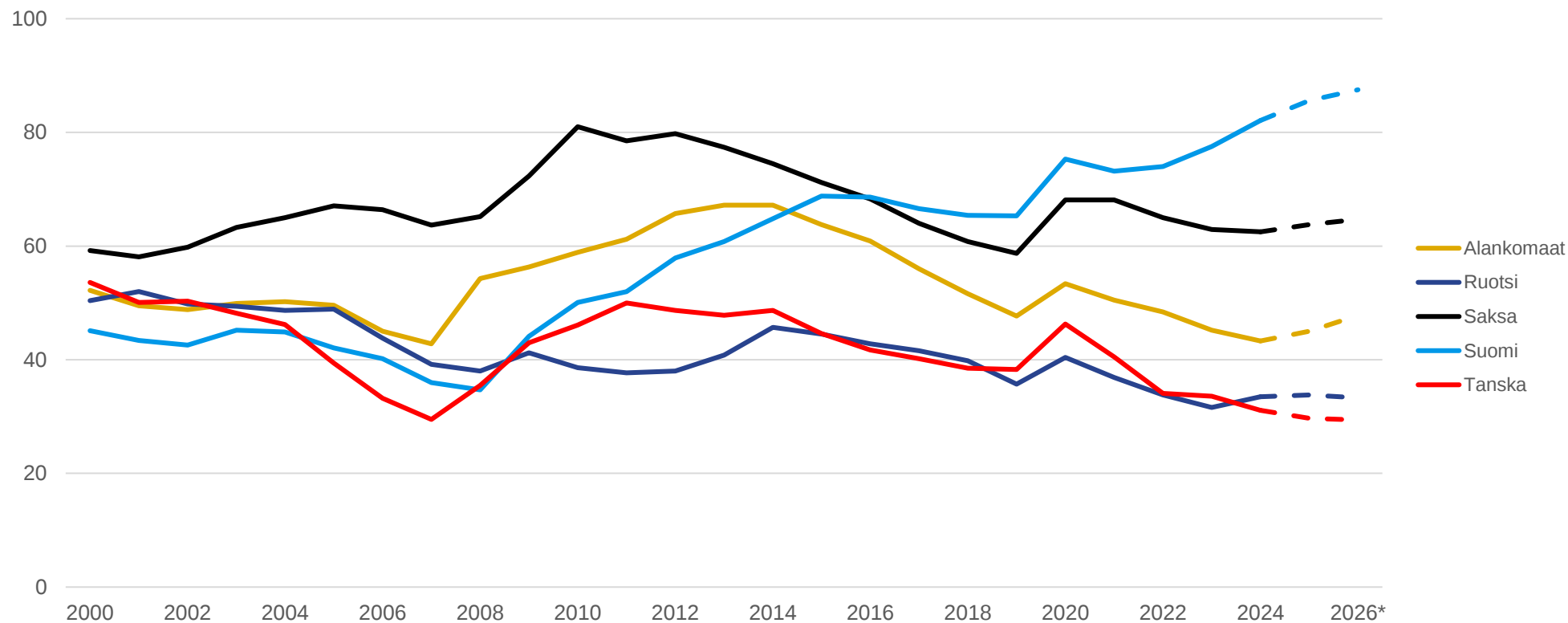
Julkinen velka valituissa jäsenvaltioissa. Vuodet 2025 ja 2026 ennusteita.
Lähde: AMECO

Suuret korkean velkatason jäsenvaltiot

Julkinen velka korkeasti velkaantuneissa suurissa EU-jäsenvaltioissa.
Vuodet 2025 ja 2026 ennusteita.
Lähde: AMECO

Pohjoismaat ja aiempi viiteryhmä

Julkinen velka muissa Pohjoismaissa, Alankomaissa ja Saksassa.
Vuodet 2025 ja 2026 ennusteita.
Lähde: AMECO

Liiallisen alijäämän menettelyt

Alijäämäkehitys EDP:ssä olevissa jäsenvaltioissa

	2024	2025*	2026*	tavoitevuosi
Belgia	-4,5	-5,4	-5,5	2027
Italia	-3,4	-3,3	-2,9	2026
Itävalta	-4,7	-4,4	-4,2	2028
Malta	-3,7	-3,2	-2,8	2027
Puola	-6,6	-6,4	-6,1	2028
Ranska	-5,8	-5,6	-5,7	2029
Romania	-9,3	-8,6	-8,4	2030
Slovakia	-5,3	-4,9	-5,1	2027
Unkari	-4,9	-4,6	-4,7	2026

Alijäämät vuosina 2024-2026 sekä menettelyn päättämisen tavoitevuosi.

*Vuodet 2025 ja 2026 ennusteita.

Lähde: AMECO

- Yhdeksälle jäsenvaltiolle ollaan käynnistetty liiallisen alijäämän menettely (EDP) vuoden 2024 aikana.
- Osassa menettelyjen päättämistä tavoitellaan jo vuonna 2026, mutta osassa alijäämät yhä syviä ja tilanne ei ennusteiden perusteilla parannu lähivuosina.

The background features several thin, curved teal lines that sweep across the frame, creating a sense of movement and modern design. These lines intersect and curve around the central text.

Kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointi

Kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointi 2025

- Komissio suositteli maaliskuussa 2025 koordinoitua kansallisten poikkeuslausekkeiden aktivointia halukkaiden jäsenvaltioiden toimesta kasvaneisiin puolustusmenoihin perustuen.
- Poikkeuslauseke sallii jäsenvaltioiden poiketa neuvoston hyväksymältä nettomenopolulta puolustusmenojen kasvun osalta, kunhan poikkeama ei vaaranna julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä ja on suuruudeltaan korkeintaan 1,5 %-yksikköä BKT:sta vuoden 2021 tasoon verrattuna.
- Tähän mennessä 15 jäsenvaltiota on pyytänyt poikkeuslausekkeen aktivointia.
- Alustavien talousarviosuunnitelmien perusteella euroalueen jäsenvaltiot käyttävät joustavuutta keskimäärin 0,5–1,0 %-yksikön edestä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

MARKETTA HENRIKSSON
YKSIKÖN PÄÄLLIKKÖ, EU- JA KV-ASIOIDEN SIHTEERISTÖ

VM.FI | @VMUUTISET